Lijst Marlene Postma
T.a.v. mevrouw M. Postma

Gemeentehuis
Griffioenpark 1, Wolvega

Postadres
Postbus 60, 8470 AB Wolvega

Telefoon
140561

Fax
(0561) 61 36 06

Internet
www.weststellingwerf.nl

E-mail
info@weststellingwerf.nl

Wolvega, 9 februari 2021

Referentienummer: 0098103107
Documentnummer: 0098281281

Behandeld door B. Oosting,

Onderwerp: Artikel 31 vragen Lijst M. Postma Bijstandsgerechtigden en Toeslagenaffaire

Beste mevrouw Postma ,

In uw brief van 4 januari 2021 vraagt u om beantwoording van een aantal vragen over terugvordering van bijstand en daarnaast over de kinderopvangtoeslag affaire.

Met deze brief willen wij uw vragen zo goed en volledig als mogelijk per vraag beantwoorden.

Terugvordering van bijstand

1. *Hoe wordt de Participatiewet in onze gemeente nageleefd?*

Wij gaan in de eerste plaats uit van de goeder trouw van de bijstandsontvanger bij het handhaven van de verplichtingen van de Participatiewet. Wet- en regelgeving worden gerespecteerd en overeenkomstig de bedoeling van de wet uitgevoerd, daarbij wordt maatwerk geleverd.

2. *Hoe belangrijk vindt de gemeente het dat mensen elkaar helpen?*

De bijstandsuitkering op grond van de Participatiewet is een uitkering om te kunnen voorzien in de noodzakelijke kosten van bestaan. Daarnaast zijn er aanvullende mogelijkheden vanuit het maatwerkbudget. Om te kunnen meedoen in de samenleving vinden wij het erg belangrijk dat mensen –indien mogelijk- hun eigen sociale netwerk aanspreken.

3. *Is het in onze gemeente ook zo, dat als de gemeente denkt dat iemand de inlichtingenplicht heeft geschonden door dit niet te melden, vervolgens de waarde van bv. de gekregen boodschappen in mindering wordt gebracht op de bijstandsnorm?*

Aan de Participatiewet zijn rechten en plichten verbonden. Een belangrijke plicht is de inlichtingenplicht. Als iemand bijstand ontvang doet hij op verzoek of direct uit eigen beweging mededeling van alle feiten en omstandigheden waarvan hem redelijkerwijs duidelijk moet zijn dat zij van invloed kunnen zijn op zijn arbeidsinschakeling of het recht op bijstand.

4. *Wat wordt er besproken bij de aanvraag? Wordt er op dat moment aangegeven wat als gift kan worden vrijgelaten (bv. omdat dit in plaats komt van een pakket van de voedselbank) en wat als loon in natura gekort had moeten worden?*

Op voorhand is het ondoenlijk om een uitputtende lijst te geven van wat nu precies wel en niet mag. Bij de aanvraag wordt de klantenmap verstrekt. Daarin is veel informatie opgenomen over de rechten en plichten van de Participatiewet. Zoals eerder aangegeven willen wij maatwerk kunnen leveren. Daarom is het van belang om wijzigingen op het gebied van wonen, leven, inkomen, vermogen en beschikbaarheid voor werk zo snel mogelijk te melden. In de map zit een mutatieformulier om de wijzigingen mee door te geven. Dat kan bijvoorbeeld ook een nieuw rekeningnummer zijn. De aanvragers ondertekenen bij de uitgifte van de klantenmap ook nog een formulier, waarmee ze niet alleen verklaren dat ze de map hebben ontvangen, maar ook dat ze kennis zullen nemen van de inhoud van de map.

Daarnaast wordt er in de slotverklaring van het aanvraagformulier op de inlichtingenplicht gewezen. Door de ondertekening met DigID verklaren de aanvragers dat zij zijn gewezen op de inlichtingenplicht. Verder is in de toekenningbeschikking voor de volledigheid een specifieke passage opgenomen over de inlichtingenplicht.

De gemeente dient vast te stellen of de inlichtingenplicht is geschonden. Voor zover wij weten zijn in onze gemeente geen verminderingen op de bijstand toegepast wegens boodschappen of vergelijkbare zaken, zoals de steun van de voedselbank.

5. *Wanneer wordt er beslist dat men gaat terugvorderen van bijstandsgerechtigden?*

Wij gaan terughoudend om met terugvordering. Naast het schenden van de inlichtingen plicht dient de ontvanger van bijstand ervan op de hoogte te zijn dat het handelen in strijd is met de verplichtingen van de wet. Het verzwijgen of melden van inkomsten uit arbeid of andere bron, wegen daarbij zwaarder dan een tas met boodschappen die om niet is ontvangen.

6. *Door wie (welke afdeling) worden deze beslissingen genomen?*

De Specialist inkomen beslist hierover. Het mandaat daarvoor is door het college verleend. Hoewel dat niet meer verplicht is hanteren wij nog wel collegiale toetsing. Dat wil zeggen dat een collega kijkt of hij tot hetzelfde oordeel komt als de beslisser. Dit is niet alleen bedoeld om willekeur te voorkomen, maar om in zijn algemeenheid te komen tot een hoger kwaliteitsniveau. Collega's leren op deze manier van elkaar en de kans op vergissingen wordt zo kleiner.

7. *Wordt er ook wel gedacht aan de maatschappelijke gevolgen voor deze mensen? Met andere woorden: wat zijn de gevolgen voor met iemand met een bijstandsuitkering die een groot bedrag moet terugbetalen?*

Bij het besluit om terug te vorderen worden verwijtbaarheid en de gevolgen voor de persoon in kwestie gewogen. Er wordt niet zondermeer 100% teruggevorderd of beboet.

De gemeente heeft in 2020 in 18 gevallen een boete opgelegd. Het boetebedrag betrof €41.000,- en een terugvordering van ruim € 60.000,- teveel betaalde uitkering. Er is in 3 keer bezwaar gemaakt in 2019 (,2x bezwaar ingetrokken; 1x bezwaar gedeeltelijk gegrond) en 3 keer in 2020 (.2x bezwaar ongegrond, 1x bezwaar nog in behandeling).

8. *Is er in onze gemeente een verschil van wat de ambtenaren doen en wat het college wil?*

Nee dat is er niet. De ambtenaren voeren de richtlijnen, beleidsregels en verordeningen uit die door het college en ook de raad (verordeningen) zijn vastgesteld. Ambtenaren zijn zeker niet strenger dan de bedoeling van de gemeentelijke regels.

<u>Kinderopvangtoeslagenaffaire</u>

9. *Is het College op de hoogte van het aantal inwoners in de gemeente Weststellingwerf dat getroffen is door de toeslagenaffaire?*

Ja, volgens informatie van de Belastingdienst zijn in Weststellingwerf 10 gedupeerden door de Kinderopvangtoeslagaffaire.

10. *Heeft de Belastingdienst van slachtoffers van de toeslagenaffaire (als deze in onze gemeente bekend zijn) bedragen teruggevorderd?*

De Belastingdienst heeft ook van gedupeerden in onze gemeente bedragen teruggevorderd. Immers dat is een belangrijk onderdeel in deze affaire. Namelijk, dat er aanzienlijke bedragen eerst zijn uitbetaald en later teruggevorderd en/of verrekend. Dit omdat de aanvragen naar het oordeel van de Belastingdienst onvolledig en/of onvoldoende onderbouwd waren met bewijstukken en daarom de controles achteraf zijn afgewezen of zelfs zijn aangemerkt als frauduleus.

11. *Wat gaat het college verder doen om (als ze er zijn) deze Weststellingwerfse slachtoffers van valse beschuldigingen te vinden en te redden van verdere financiële malaise?*

Het college roept deze mensen op zich te melden. Dat is gedaan via de gemeentelijke website en het weekblad De Westwijzer. Of al dan niet ten onrechte toeslagen zijn betaald of mensen zelfs zijn aangemerkt als fraudeurs is niet aan het college om te beoordelen. Dit is een verantwoordelijkheid van de Belastingdienst en de minister die daarop moet toezien.

Door de gemeente kan vanuit de gebiedsteams ondersteuning worden geboden op de verschillende leefgebieden. De aanpak ziet er globaal als volgt uit:

1. Vinden van gedupeerden.
2. Eerste contact en inventarisatie.
3. Maken plan van aanpak.
4. a) Uitvoering plan van aanpak: doorlopend contact met inwoner, werken aan vertrouwensband en contact met de belastingdienst.
   b) Uitvoering plan van aanpak: inkoop en uitvoering van trajectzorg op de volgende leefgebieden:
   - Wonen
   - Financiën / budgetbeheer / bewindvoering
   - Gezondheid
   - Werk / dagbesteding
   - Gezinssituatie
5. Nazorg.

Het is dus niet zo dat de gemeente in de specifieke zaken kan bemiddelen tussen de Belastingdienst en de gedupeerde ouders.

12. *Het college heeft in een stukje in de Westwijzer van de Stellingwerf oproep gedaan aan slachtoffers van de toeslagenaffaire om zich te melden. Maar het zou mooi zijn als deze mensen ook opgeroepen kunnen worden via social media of andere communicatiekanalen. Wil de gemeente hieraan meewerken? Zo nee, waarom niet?*

Over het in contact komen met de ouders kunnen wij inmiddels het volgende melden. De gemeente is vorige week door de belastingdienst gemachtigd om te kunnen beschikken over de contact gegevens van de getroffen ouders in onze gemeente. Het college stemt deze week in met die machtiging en zal dat nog officieel moeten bevestigen aan de Belastingdienst. Daarna kunnen wij beschikken over de contactgegevens en gaan wij contact opnemen met de ouders om hen te wijzen op de mogelijkheden van gemeentelijke hulpverlening. Daarbij vragen wij of zij daarvan gebruik van willen maken. Het al of niet aanvaarden van hulp is een eigen keuze, men moet hulp van de gemeentewillen, wij kunnen dat

niet afdwingen. Omdat wij zeer binnenkort contact kunnen opnemen met de betreffende ouders is het niet meer nodig om aanvullende oproepen meer te doen op bijvoorbeeld sociale media.

13. *Een deel van de slachtoffers van de toeslagenaffaire zit in de schuldsanering. Is het zo, dat zodra ze geld op hun rekening krijgen, de schuldeisers dat geld gaan opeisen?*

Bekend is dat een deel van de slachtoffers in de schuldsanering zit. Als iemand in de schuldsanering zit (wettelijk of minnelijk) zijn in principe alle middelen boven het vrij te laten bedrag beschikbaar voor aflossing aan de schuldeisers. Op dit moment is ons niet duidelijk hoe moet worden omgegaan met de toegezegde compensatie voor geleden leed ten bedrage van €30.000,- per geval. Inmiddels is door de overheid ook besloten om de overheidsschulden te schrappen. De gevolgen hiervan zijn niet goed te overzien omdat andere schuldeisers daardoor “vooraan in de rij” komen te staan. Op dit moment wordt door de Regering aan een oplossing hiervoor gewerkt.

14. *Wij weten dat de Belastingdienst en de VNG nu verder zullen onderhandelen over de hulp voor de gedupeerden. Bent u op de hoogte van de onderhandelingen?*

De Belastingdienst en de VNG hebben bijna dagelijks overleg over de hulp aan de gedupeerden. De gemeente is op de hoogte van de samenwerkingsafspraken tussen VNG en de Belastingdienst. Hierover is bijna dagelijks iets te melden. Voor de laatste ontwikkelingen kunt u de informatie op de website van de VNG raadplegen (https://vng.nl/artikelen/ondersteuning-gedupeerde-ouders-kinderopvangtoeslagaffaire).

Wij vertrouwen erop uw vragen hiermee voldoende te hebben beantwoord.

Hoogachtend,

Burgemeester en wethouders van Weststellingwerf,
de secretaris, de burgemeester,

